

EU Platform on Diet, Physical Activity and Health

15.3.2005

KOST, FYSISK AKTIVITET OCH HÄLSA - EN EUROPEISK HANDLINGSPLATTFORM

1 - Problemet

Medborgarna i Europeiska unionen rör sig för litet och konsumerar för mycket: för mycket energi, för många kalorier, för mycket fett, för mycket socker och för mycket salt. Den mest påtagliga följderna av detta är en fortlöpande och kraftig ökning av fetma och övervikt i hela EU. Ökningen är särskilt allvarlig bland barn och ungdomar. Detta leder till ökad ohälsa och kortare livslängd. De mänskliga kostnaderna är oacceptabla. Också de rent ekonomiska och budgetmässiga kostnaderna är enorma.

Orsakerna till denna folksjukdom är många, och några enkla lösningar finns inte. Ett nätverk av experter på kost och fysisk aktivitet ger kommissionen råd när den nu håller på att utarbeta en omfattande strategi till stöd för nationella och lokala åtgärder för att ta itu med detta stora problem. Därtill finansieras en rad projekt som rör kost, övervikt och fysisk aktivitet inom ramen för programmet för gemenskapsåtgärder på folkhälsoområdet. Medlemsstaterna och WHO har utfärdat likartade rekommendationer om olika näringsämnenens betydelse och om vilka näringsämnen som bör ingå i en balanserad kost. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) har fått i uppdrag att ge fortsatt stöd till information om kost och näring. Men redan nu verkar man använda mycket likartade riktvärden när det gäller kost.

2 – En handlingsplattform

Problemet är redan så allvarligt och så uppenbart att vissa aktörer är beredda att bilda förtrupp och vidta åtgärder som kan bidra till att bromsa eller vända denna utveckling. Dessa aktörer har gått samman för att stödja denna plattform.

Plattformen fungerar under överinseende av Europeiska kommissionen, som framför allt ska se till att genomförandet präglas av samarbete och inriktning på handling och att insatserna inom plattformen är förenliga med arbetet i det europeiska nätverket för näring

och fysisk aktivitet och med det som kommit fram i diskussionerna i rådet och Europaparlamentet.

Syftet med plattformen är att skapa ett gemensamt forum för alla intresserade aktörer på europeisk nivå där

- (a) de kan förklara hur de tänker bidra till att främja goda kostvanor och fysisk aktivitet och vända överviktstrenden och där dessa planer kan diskuteras,
- (b) aktörernas resultat och erfarenheter kan redovisas och granskas så att man med tiden kan samla in bättre exempel på goda lösningar och tydligare klargöra vad som kännetecknar bästa praxis.

Plattformen omfattar ännu inte alla tänkbara aktörer, men är öppen för samarbete med alla som kan förbinda sig att delta. Plattformens olika arbetsprogram kan utvecklas och förbättras i takt med att nya fakta framkommer och nya politiska riktlinjer utformas. Resultaten av det arbete som deltagandet i plattformen utmynnar i kommer att tillföra nytt material till den grundliga analys som redan pågår.

Deltagarna i plattformen är medvetna om att många liknande initiativ redan har tagits av skolor, företag, icke-statliga organisationer och kommuner, och att liknande nätverk håller på att byggas upp eller redan har kommit igång i några regioner och medlemsstater. Deltagarna i plattformen känner också till det arbete som pågår i expertnätverket och de program och den lagstiftning som håller på att utarbetas när det gäller livsmedelsmärkning och marknadskommunikation. Avsikten med plattformen är inte att den ska ta över något av detta. Den ska i stället utveckla ett nära samarbete med andra initiativtagare och verka för att positiva resultat på detta område snabbare når ut till potentiella samarbetspartner och andra aktörer runtom i EU. Man hoppas därför att plattformen ska inspirera andra att följa detta exempel, och att den ska bidra med nya idéer till den pågående politiska diskussionen i EU.

3 – Insatsområden när det gäller kost och fysisk aktivitet

De insatsområden som de nuvarande deltagarna i plattformen hittills har fastställt återspeglar deras olika erfarenheter. Det rör sig om följande områden:

- Konsumentupplysning, inklusive märkning.
- Utbildning.
- Främjande av fysisk aktivitet.
- Marknadsföring och reklam.
- Kostsammansättning, tillgång till sunda livsmedel, portionsstorlekar.

Dessa områden överlappar delvis varandra och har inbördes samband, och listan kan göras ännu längre.

4 – Åtaganden att agera

Deltagarna i plattformen har kommit överens om att överlämna sina handlingsplaner med angivande av mål och medel till varandra. För att tydliggöra sina planer att avsätta resurser till insatserna har deltagarna i plattformen enats om följande förfarande:

- De flesta (om inte alla) deltagare i plattformen har redan påbörjat sitt arbete med att angripa överviktsproblemet. De lämnar inledningsvis rapporter om vad som genomförts 2004 och vad som redan beslutats för 2005.

- Varje enskild aktör (eller medlemsorganisation) fastställer vilka insatser som ska genomföras i samråd med de egna intressenter som berörs av problemet. Alla aktörer behöver inte agera på alla de insatsområden som fastställts. Aktörerna avgör själva vilka insatsområden som gäller för de olika delarna av deras åtaganden.
- Det kan vara nödvändigt att de åtaganden på EU-nivå som görs i samband med plattformen genomförs i samverkan med lokala intressenter och på olika sätt på nationell och lokal nivå.
- Målet för 2006 är att varje enskild aktör ska förbinda sig att öka sina resurser och satsningar jämfört med sina ursprungliga åtaganden när det gäller pågående eller nya insatser för att vända överviktstrenden. Det ska framgå av handlingsplanerna vem som ansvarar för åtagandet. Om en aktör åtar sig uppdraget för en grupp eller en sammanslutnings räkning ska åtagandets omfattning fastställas så exakt som möjligt.
- Målet är att så många medlemmar som möjligt ska ansluta sig till åtagandena för 2006 och att riktmärken eller indikatorer för insatser och resultat ska kunna fastställas.

5 – Övervakning

- Aktörerna ska utvärdera sina egna resultat på ett öppet, samarbetsinriktat och ansvarsfullt sätt så att så många intressenter deltar i bedömningen av framsteg och resultat att uppgifterna blir tillförlitliga. För detta krävs nya övervakningsmetoder. Denna fråga ses som ett viktigt bidrag till arbetet i plattformen och tillvägagångssätten ska diskuteras och förklaras inom denna.
- Deltagarna har en allmän önskan om att inte utveckla enbart en samarbetsbaserad egenkontroll utan också mer ambitiös bästa praxis när det gäller övervakning i allmänhet, inklusive utvärdering. Kommissionen och aktörerna har åtagit sig att fastställa en sådan metod under 2005.
- Deltagarna i plattformen kommer regelbundet att gå igenom inrapporterade uppgifter och därigenom ge alla aktörer möjlighet att dra lärdom av erfarenheterna i sina kommande handlingsplaner.

6 – Varaktighet

- Alla deltagare i plattformen är överens om att förfarandet med plattformen är en utmaning och ett nyskapande projekt. År 2006 ska plattformens deltagare utvärdera resultaten och ta ställning till om plattformen ska fortsätta, omarbetas eller upplösas beroende på vad som då har uppnåtts, både genom själva plattformen och på annat sätt, för att vända den nuvarande överviktstrenden. De nuvarande deltagarna i plattformen ska då kunna ompröva sitt deltagande, och nya aktörer kan ansluta sig när som helst.

7 – Andra initiativ

Plattformen är avsedd att skapa större förståelse för överviktsproblemet och allt det för med sig, att integrera bemötandet av detta problem i EU:s olika politikområden och att bidra till den fortsatta utvecklingen av de aktuella insatsområdena.

I detta syfte gäller följande:

- Plattformen ska också fungera som ett forum för frågor som tillsvidare formellt inte ingår i något insatsområde. Man kommer därför att påbörja en undersökning 2005/2006 av hur andra politikområden som jordbruk, miljö, utbildning och forskning bäst kan bidra till att bryta överviktstrenden. Kommissionären för hälsa och

konsumentskydd kommer att samarbeta med sina kolleger och deras tjänstegrenar för att utveckla detta.

- Plattformen ska bidra till att fördjupa deltagarnas kunskaper om centrala frågor på området, till en början främst genom arbetsgrupper som behandlar frågor som "livsstil och fysisk aktivitet" och "konsumentbeteende: utbildning, information, marknadsinformation". I slutet av 2005 ska plattformen se över behovet av att tillsätta fler arbetsgrupper, om det finns resurser till detta. Det har redan kommit förslag på att tillsätta arbetsgrupper för livsmedelsmärkning och marknadsföring och reklam.

8 – Uppmaning till stöd

Plattformen uppmanar det luxemburgska ordförandeskapet för rådet att söka stöd för detta initiativ. Vi uppmanar rådet att engagera medlemsstaternas hälso- och sjukvårdsmyndigheter och utbildningsmyndigheter i detta och verka för att man på hälso- och sjukvårdsområdet på lokal, regional och nationell nivå avsätter de resurser som krävs för att genomföra den bästa praxis som redan etablerats för att utveckla ett nära samarbete med plattformens deltagare i syfte att skapa den nödvändiga dynamiken i processen. Vi uppmanar också alla berörda utskott i Europaparlamentet att stödja vårt arbete.

Plattformen är öppen för alla som kan bidra med en konkret handlingsplan. Vi vänder oss framför allt till dem som är verksamma inom hälso- och sjukvård, utbildning och media för att få dem att aktivt engagera sig i vårt arbete.

9 – Grundande deltagare

På detta stadium har plattformen följande deltagare:

Samordnare: Markos Kyprianou på Europeiska kommissionens vägnar

Mars Di Bartolomeo, Storhertigdömet Luxemburgs hälso- och socialförsäkringsminister

Karl-Heinz Florenz, ordförande i Europaparlamentets utskott för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet

Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA)

Confederation of the Food and Drink Industries of the EU (CIAA)

EuroCommerce

EuroCoop

Europeiska konsumentorganisationen (BEUC)

European Modern Restaurants Association

European Vending Association (EVA)

World Federation of Advertisers (WFA)

International Obesity Task Force (IOTF)

European Heart Network (EHN)

Standing Committee of European Doctors

Världshälsoorganisationen (WHO), som representeras av sitt huvudkontor och regionalkontoret för Europa, bidrar till plattformen på relevanta tekniska områden.

10 – Ytterligare deltagare

Följande organisationer har under de senaste veckorna börjat delta i utarbetandet av detta initiativ. De stöder plattformens arbete och håller på att fastställa i vilken utsträckning de ska delta i plattformen och hur de konkret kan bidra.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

European Public Health Alliance (EPHA)

Jordbruksorganisationer och kooperativ (COPA-COGECA)

European Society of Paediatric Gastroenterology and Nutrition (ESPGAN)

European Federation of the Association of Dieticians (EFAD)

Association of Commercial Television (ACT)

European Group of Television Advertising (EGTA)

European Food Information Council (EUFIC)

European Association for the Study of Obesity (EASO)

European Federation of Contract Catering Organisations (FERCO)

International Baby Food Action Network (IBFAN)